

ΦΙΛΟΙ ΦΙΛΟΙ

ΚΑΡΔΙΟΦΙΛΟΙ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ

*Φίλοι φίλοι
καρδιοφίλοι*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για παιδιά και για νέους
Συλλογή Χελιδόνια – 223

Σοφία Ζαραμπούκα, *Φίλοι φίλοι καρδιοφίλοι*

Εικονογράφηση, εξώφυλλο: Σοφία Ζαραμπούκα

Υπεύθυνη έκδοσης: Υδόνη Καρύδη

Επιμέλεια-διορθώσεις: Νικόλας-Αλκίνοος Νταουλτζής Ταμπακάκης

Σελιδοποίηση: Αλέξιος Δ. Μάστορης

Η παρούσα έκδοση περιλαμβάνει τα διβλίδια: *Φίλοι φίλοι καρδιοφίλοι*

– *Ο Λίνος* (Πρώτη έκδοση από τις εκδόσεις Πατάκη, 1995, στη συλλογή

ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ, αρ. 35), *Φίλοι φίλοι καρδιοφίλοι – Η Μάγια* (Πρώτη έκδοση

από τις Εκδόσεις Πατάκη, 1997, στη συλλογή ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ, αρ. 47),

Πέτρον και Παύλον (Πρώτη έκδοση από τις εκδόσεις Κέδρος, 2008)

Οι εικόνες των δύο πρώτων διβλίων πρωτοδημοσιεύτηκαν στις πρώτες εκδόσεις των διβλίων, ενώ η εικονογράφηση της ιστορίας του *Πέτρον και Παύλον* δημιουργήθηκε για την παρούσα επίτομη έκδοση

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Σοφία Ζαραμπούκα, 2024

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Μάιος 2024

ΚΕΤ Ζ027 ΚΕΠ 262/24 ISBN 978-618-07-0723-6

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 – ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 – ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Στη Μαρίκα Στρομπούλη,
στον Μανόλη Ζορμαλιά.*

Πρόλογος του εκδότη

Η Σοφία Ζαραμπούκα έγραψε τα τρία διβλία της συλλογής (*Ο Λίνος, Η Μάγια και Πέτρον και Παύλου*) με χρονική απόσταση σχεδόν δεκαπέντε ετών μεταξύ τους. Και τα τρία όμως έχουν ένα κοινό σημείο αναφοράς: την ίδια της ζωή της συγγραφέα, έτσι όπως τη μεταπλάθει λογοτεχνικά και την παραδίδει τους αναγνώστες της σαν να μην είναι δική της, αλλά κάποιων ανθρώπων με τους οποίους ταυτίζεται και θα μπορούσαν να έχουν ζήσει τη ζωή της.

Με αυτό τον τρόπο, ο αναγνώστης μεταφέρεται στη μεταπολεμική Αθήνα της δεκαετίας του 1950, συναντά προσωπικότητες που σημάδεψαν την πολιτιστική ζωή της χώρας, όπως τον ζωγράφο Γιάννη Τσαρούχη στο *Πέτρον και Παύλου* ή την ηθοποιό Μάγια Λυμπεροπούλου και τον σκηνοθέτη Κάρολο Κουν στη *Μάγια*, και συμμετέχει στην ανάγκη για έκφραση και δημιουργία που ένιωθαν όλοι οι νέοι την εποχή εκείνη – όταν γκρέμιζαν τα παλιά σπίτια και τα αρχοντικά στην Αθήνα για να χτίσουν πολυκατοικίες και μοντέρνα διαμερίσματα.

Η Σοφία Ζαραμπούκα δίνει στον εαυτό της τον ρόλο της Μαρίας, ηρωίδας και των τριών βιβλίων, με τρόπο ελεύθερο, δίχως καμία δέσμευση και σύμβαση χρόνου ή τόπου, αλλάζοντας κατά τη διάθεσή της την ηλικία και το οικογενειακό περιβάλλον της, ώστε να είναι ελεύθερη να γνωρίσει στον αναγνώστη τις μυθικές αυτές προσωπικότητες, να τον μυήσει στη γέννηση ενός θεατρικού έργου, μιας παράστασης ή ενός ζωγραφικού πίνακα, αλλά και στις κοινωνικές ανισότητες και δυσκολίες της εποχής που έχει σημαδέψει με κάθε τρόπο τη σύγχρονη Ελλάδα. Ταυτόχρονα, η ευφυής και επαναστατική αυτή αφήγηση –δείγμα του ελεύθερου πνεύματος της συγγραφέα Ζαραμπούκα– συνοδεύεται από τρυφερές ασπρόμαυρες εικόνες της ζωγράφου Ζαραμπούκα, που συνομιλούν με το κείμενο, υπογραμμίζουν τη ματιά της και φωτίζουν ανείπωτες πλευρές της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Σημείωμα της συγγραφέα

Οι παλιές ιστορίες καμιά φορά μπερδεύονται στον νου μας. Θυμόμαστε με τον δικό μας τρόπο κι όχι όπως μπορεί να τα βλέπουν άλλοι. Αυτοί που γράφουν το κάνουν κι επίτηδες, για την ευχαρίστησή τους. Ξεκινάνε από μια αληθινή περιπέτεια και στον δρόμο μπλέκουν μια φανταστική εξέλιξη που τους αρέσει πιο πολύ.

Έτσι, σ' αυτές τις τρεις ιστορίες, ενώ οι ήρωες είναι απ' τους πιο αγαπημένους μου των πολύ παιδικών και εφηβικών μου χρόνων, χρειάστηκα κι άλλους για να στήσω το έργο μου και να προσθέσω στη ζωή μου ό,τι φαίνεται να μου είχε λείψει.

Παράδειγμα, ποτέ δεν είχα έναν αδερφό, η απαγωγή θα μου άρεσε να έχει γίνει, και ο ξάδερφός μου δεν παντρεύτηκε την όμορφη Μαρία, ο χαζός. Ούτε η μαμά μου γνώρισε τον Παύλο και, το χειρότερο, δεν τη ζωγράφισε έτσι όπως τη θυμάμαι, για να την έχω πάντα μαζί μου να τη βλέπω.

Μπορεί να έχει και λυπητερά η ιστορία μας. Αργότερα, στον νου μας κρατάμε αυτά που διαλέγουμε, και τα ζωγραφίζει η μνήμη μας με καλή διάθεση και αγάπη.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
Ο Λίνος

Εγώ και τα ωραία μου

ΕΧΩ ΜΙΑ ΣΥΝΗΘΕΙΑ: το βράδυ, πριν με πάρει ο ύπνος, και με τα μάτια κλειστά, μετρώ όλα τα ωραία πράγματα που έγιναν μέσα στη μέρα. Μερικές φορές αναλογίζομαι αυτό που θα γίνει την επόμενη μέρα που θα ξημερώσει, αν φυσικά ξέρω από πριν ότι κάτι ευχάριστο με περιμένει. Με τα άσχημα και τα δυσάρεστα δεν κάνω τίποτα. Τα αφήνω εκεί, στη γωνιά τους, και δεν τους δίνω μεγάλη σημασία.

Σήμερα όμως ούτε στα δάχτυλα του ενός χεριού δε μετριούνται τα καλά. Κλείνω τα μάτια σφιχτά και σκέφτομαι: «Αν μετρήσω τα κακά για καλά; Αν δηλαδή το ότι αρρώστησε η μαμά μου και θα μείνει μια εβδομάδα ακίνητη στο κρεβάτι να της περάσει η μέση της είναι κακό, αλλά το κάνω να γίνει καλό; Θα ανεβοκατεβαίνω να της φέρνω ό,τι χρειάζεται, θα παίζουμε μαμά και παιδί. Εκείνη θα είναι το παιδί κι εγώ η μαμά. Αντί να πίνω το γάλα μου, θα το χύνω στον νεροχύτη. Θα φοράω τα καλά μου παπούτσια στο σχολείο. Ποιος θα με βλέπει; Αφού κανένας δε θα ῥχεται να με πάρει... Θα

γυρνάω μόνη μου και θα τα αλλάζω στην πόρτα μόλις μπαίνω!».

Στην περίπτωση της αρρώστιας της μαμάς μου, τα πράγματα ήρθαν ακόμα πιο καλά απ' ό,τι τα 'χα μετρήσει. Γυρίζοντας απ' το σχολείο φορώντας τα μαύρα μου λουστρίνια, βρήκα τη θεία μου Ευτυχία στην πόρτα να με περιμένει. Με τη θεία μου τα πηγαίναμε θαύμα οι δυο μας. Την έκανα, όπως έλεγε η μαμά μου, ότι ήθελα. Ήταν πολύ γλυκιά και όμορφη. Μιλούσε με χαμηλή φωνή, και σιγοτραγουδούσε αφηρημένη όταν έκανε τις δουλειές της.

— Θα μείνω απόψε εδώ, μου είπε. Θα με φιλοξενήσεις στο δωμάτιό σου;

— Θείτσα μου, Φείτσα μου, να σου δώσω μια μεγάλη φιλάρα!

Μικρή, ήμουνα ψευδή. Έτσι το θήτα το έλεγα φι. Αυτό διορθώθηκε αργότερα, αλλά η θείτσα μου έμεινε Φείτσα, για πάντα.

Εκείνο το βράδυ δεν είχα καιρό να μετρήσω τα ωραία μου. Σβήσαμε γρήγορα το φως και πιάσαμε την κουδέντα. Στο σκοτάδι μπορώ να τα πω όλα στη Φείτσα μου.

— Νομίζω ότι ο μπαμπάς και η μαμά θέλουν να χωρίσουν!

Μπουμ! έσκασε η κανονιά, και η θεία μου έχασε τη μιλιά της.

— Μ' άκουσες, Φείτσα;

— Ναι, είπε, το σκέφτομαι... Πώς σου ήρθε η ιδέα;

Τι πώς μου ήρθε η ιδέα, αφού ξέρω πολύ καλά ότι η μαμά μου τα κουβεντιάξει μαζί της γαλλικά, για να μην καταλαβαίνω!

— Καθγαδίζουνε όλη την ώρα. Τις Κυριακές δε δγαίνουμε πια όλοι μαζί. Πότε εγώ και η μαμά πάμε στο σπίτι του θείου απ' το πρωί, πότε με παίρνει ο μπαμπάς, με πάει στο γραφείο, και μετά «Σινεάκ» και μπίρα με τυρόπιτα. Εκεί να δεις τι γίνεται...

«Μπίρα, μικρό παιδί!» ωρύεται η μαμά μου. «Δεν πρόκειται να την ξαναπάρεις μαζί σου!» «Σαχλαμάρες!» λέει ο μπαμπάς. «Την άλλη φορά θα την κεράσω ούζο!»

Οι μεγάλες διαφορές του μπαμπά και της μαμάς μου είναι γιατί κατάγονται από διαφορετικά μέρη και έχουν άλλα γούστα ο καθένας. Στη μητέρα μου αρέσει η όπερα, στον πατέρα μου οι ψαλμωδίες της εκκλησίας. Το πρωί στο μπάνιο ψέλνει καθώς πλένεται, και η μαμά μου κλείνει τα αυτιά της. Του αρέσουν οι σαρδέλες οι παστές, ο παστουρμάς, οι κόκκινες σάλτσες, τα πιπέρια. Η μαμά μου λέει πως αυτά είναι θάνατος και πρέπει να τρώμε ελαφρά: κομπόστες, σαλάτες, γάλα, γιαούρτι και άλλες τέτοιες ανοσσιές. Τώρα εγώ διαλέγω μερικά απ' του μπαμπά μου και μερικά απ' της μαμάς μου και... τα βάζω στα ωραία μου.

Η θεία Ευτυχία λέει με τη γλυκιά της φωνή, σιγά μες στο σκοτάδι, πως δεν πρέπει να ανησυχώ. Όλα τα ζευγάρια καθγαδίζουνε μέχρι να λύσουνε τις διαφορές τους. Μετά, όλα είναι όπως πριν. Δεν ξέρω, δεν είμαι τόσο σί-

γουρη. Πριν με πάρει ο ύπνος, λέω: αύριο θα σκεφτώ, αν αποφασίσουν να χωρίσουν, ποια θα είναι τα ωραία.

Το σπίτι που μένουμε έχει δύο πατώματα και μια ξύλινη σκάλα. Η κουπαστή είναι πλατιά και στρογγυλή, και πάντα κατεβαίνω τσουλήθρα. Αυτή η ξύλινη σκάλα είναι και η δουλειά μου στο σπίτι. Την ξεσκονίζω, από πάνω ως κάτω, με μια φανέλα. Πριν απ' τις γιορτές την πασαλείβω παρκετίνη να γυαλίσει. Πόσο μ' αρέσει η μυρωδιά του σπιτιού πριν απ' τις γιορτές! Τα γλυκά, τα λουλούδια, τα πατώματα, όλα μοσχομυρίζουν. Όταν τελειώνω τη δουλειά μου, δηλαδή τη σκάλα και τα μαθήματά μου, μπορώ να πάω να παίξω. Το καλύτερό μου, το πιο ωραίο μου, είναι να πάω στο αγοράκι απέναντι.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Η Μάγια

Η Μάγια

ΔΕΝ ΕΧΩ ΚΑΘΟΛΟΥ ΜΕΣΗ! Είμαι δώδεκα χρονών, αύριο πάω πρώτη μέρα στο καινούριο σχολείο, στο γυμνάσιο, και δεν έχω ίχνος μέσης. Τι να την κάνω τη ζώνη; Πού να σταθεί; Όσο και να τη σφίξω, μου πέφτει. Αν κοιταχτώ στον καθρέφτη προφίλ, το μόνο που εξέχει είναι η κοιλιά μου. Λένε ότι αυτή θα γίνει μπόι. Ελπίζω να γίνει και λίγο στήθος. Και τι μαλλιά είναι αυτά; Κομμένα ίσια, πιασμένα με το τσιμπιδάκι στο πλάι.

Είχα δίκιο να ανησυχώ. Πανικός μ' έπιασε όταν την άλλη μέρα μπήκα στην τάξη και κάθισα στο πρώτο άδειο θρανίο που βρέθηκε μπροστά μου. Μπροστά μου... κατάφατσα, λίγο πιο ψηλά από τη μύτη μου κουνιόταν δεξιά αριστερά καμαρωτή μια ξανθιά αλογοουρά. Πλάι μου, τεντωμένος, γυαλιστερός, ένας μαύρος μικρός κότσος. Όχι από κοτσίδα, κότσος κανονικός, μεγαλίστικος. Θέλω να γυρίσω πίσω μου, αλλά δεν τολμώ. Ποιος ξέρει τι θα αντικρίσω! Μπορεί τη Ρίτα Χέιγουορθ ή την Ελίζαμπεθ Τέιλορ! Έτσι μου φαίνονται οι συμμαθήτριάς μου. Πώς θα τα δγάλω πέρα έξι χρόνια ανάμεσα σε τό-

σες καλλονές, που, δεν αμφιβάλλω, θα είναι και πανέ-
ξυπνες;

Η πόρτα ανοίγει. Η πόρτα κλείνει. Ακούω: «Γεια
σας». Δε βλέπω τίποτα. Είμαι κοντή. «Είμαι η καθηγή-
τρια σύμβουλος της τάξης σας». Γέρνω λίγο στον διά-
δρομο και κάτι βλέπω: Η στρουμπουλή κυρία που είχα
γνωρίσει στις εισαγωγικές εξετάσεις.

— Να διαβάσουμε τον κατάλογο, να γνωριστούμε.

— Αθανασιάδου.

— Παρούσα.

Μια μελαχρινή ψηλή. Μιγάς θα είναι, σκέφτομαι.

— Το μικρό σου;

— Άντα.

— Το αληθινό σου;

— Αναστασία.

Τι είναι πάλι αυτό; Ποιο είναι το δικό μου «αληθινό»;

— Συνεχίζουμε... Ακρίτα, Ανδρικοπούλου, Ανδρου-
λιδάκη.

Τώρα γυρίζω το κεφάλι μου να τις δω όλες, κι όταν
δε φτάνω, σηκώνομαι όρθια.

— Το μικρό σου;

— Μάγια.

— Το αληθινό σου;

— Μάγια.

— Μήπως Μαρία;

— Όχι, Μάγια, η μητέρα του Βούδα.

Το κοριτσάκι με τα μεγάλα μάτια. Είναι κι αυτή σαν

κι εμένα κοντή, αλλά πολύ αδύνατη χωρίς κοιλιά. Αποκλείεται να ψηλώσει, και για στήθος δεν έχει ελπίδα. Έχει όμως εξωτικό όνομα και το υπερασπίζεται.

Στα διαλείμματα εξερευνώ σιγά σιγά, μέρα τη μέρα, το καινούριο σχολείο. Είναι σαν να 'χω πάει ταξίδι σε μια ξένη χώρα, σε μια ευρωπαϊκή πρωτεύουσα. Άγνωστα πρόσωπα πηγαινοέρχονται στους διαδρόμους. Και δεν είναι ένα μεγάλο κτίριο, είναι τρία. Ο κήπος γύρω απ' τα κτίρια, που σχηματίζουν Π, είναι γεμάτος παρτέρια με τριαντάφυλλα και κουρεμένες αγγελικούλες. Συνεχίζεται όμως τόσο, που δε φαίνεται το τέλος του. Στο μεσαίο κτίριο, καθώς μπαίνεις στην κεντρική είσοδο, είναι μια αίθουσα υποδοχής και στο δάθος τρεις διπλές μεγάλες πόρτες. Αυτές ανοίγουν διάπλατα κάθε πρωί και όλα τα παιδιά μπαίνουν στο θέατρο.

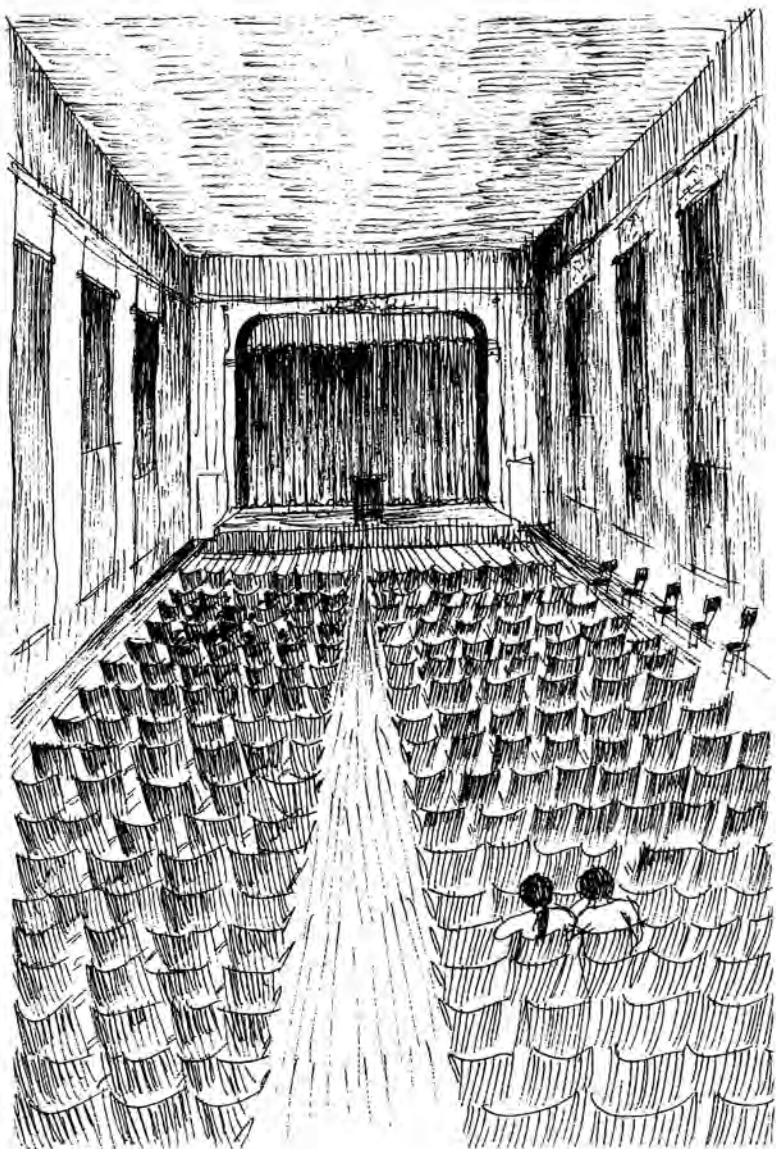
Είναι ένα μεγάλο κανονικό θέατρο με κόκκινη δελουδίνη αυλαία. Από την πρώτη μέρα που μπήκα εκεί αισθάνθηκα ότι αυτό ήταν το πιο σημαντικό μέρος για μένα. Το κέντρο του κόσμου. Τι κι αν ακολουθούσαν ατελείωτες ώρες με βαρετά μαθήματα; Αυτά τα δεκαπέντε λεπτά κάθε πρωί στο θέατρο μου άλλαζαν τη διάθεση.

Δεν άκουγα τι λεγόταν εκεί μέσα. Συνήθως κάποιος καθηγητής ή μια απ' τις μεγάλες μαθήτριες μιλούσαν για ένα θέμα απ' τη σκηνή. Εγώ σχεδόν δεν άκουγα, μόνο έβλεπα. Αισθανόμουνά πολύ ωραία που ήμουνά

ένα κομματάκι απ' αυτό το μελίτσι. Που είχα τη δική μου θέση, πάντα την ίδια, μέσα στο υπέροχο αυτό δελουδίνο κουτί. Σκεφτόμουν: Ότι κάναμε την υπόλοιπη μέρα –μαθηματικά, αρχαία, αγγλικά, χημεία, φυσική, γεωγραφία, αθλητικά– ήταν μια θυσία για να έχουμε το δικαίωμα να περνάμε δεκαπέντε λεπτά κάθε πρωί εδώ μέσα. Στο διάλειμμα καμιά φορά περνούσα έξω απ' τις κλειστές πόρτες του θεάτρου με την ελπίδα ότι κάποιος θα βγει από μέσα και θα μπορέσω να ρίξω μια ματιά στα άδεια καθίσματα, στην κόκκινη αυλαία.

Το σχολείο ήταν αρκετά έξω απ' το κέντρο της πόλης. Στην εξοχή, κοντά στη θάλασσα. Κάθε πρωί λεωφορεία μάζευαν τα παιδιά από διάφορες γειτονιές και στις οκτώ όλοι είχαμε φτάσει στο σχολείο. Στις επτά και τέταρτο έπρεπε να βρισκομαι στη στάση. Τις πρώτες μέρες, ώσπου να συνηθίσω, η μητέρα μου έτρεχε από πίσω μου. Με κυνήγαγε να πιω το γάλα μου, να βάλω καθαρές κάλτσες, να μην ξεχάσω κανένα τετράδιο. Έφταναν πάντα λαχανιασμένα στη στάση και δεν ήταν λίγες οι φορές που έχανα το σχολικό. Μπορούσα να πάω με τη συγκοινωνία, αλλά έσκαγα όταν έχανα κι ένα λεπτό απ' τη ζωή του σχολείου.

Και η ζωή άρχιζε από τη στάση. Εκεί ήταν πάντα, πριν απ' όλους, και διάβαζε την εφημερίδα του ο καθηγητής των μαθηματικών. Μετά ήταν δυο από την τελευταία τάξη, τρεις από την τρίτη, και το κοριτσάκι με τα

μεγάλα μάτια, η συμμαθήτριά μου, η Μάγια. Στο λεωφορείο καθόμασταν πάντα μαζί, πλάι πλάι, και σ' όλη τη διαδρομή μιλούσαμε, λέγαμε διάφορα.

— Είδες αυτό τον μαθηματικό; Καλά που δεν τον έχουμε. Λένε ότι είναι πολύ αυστηρός. Αιμοδόρος.

Τον τρέμαμε. Ήταν πάντα ατσαλάκωτος και τα παπούτσια του τρίζανε καθώς περπατούσε. Ευτυχώς έτσι τον άκουγες από μακριά αν τύχαινε να έρχεται από πίσω. Όμως ένα πρωί στο θέατρο, που ήταν ομιλητής, μας κατέπληξε γιατί, ενώ περιμέναμε να ακούσουμε τίποτα μαθηματικά, εκείνος μας μίλησε για έναν ποιητή. Διάβασε ποιήματα και, ενώ η φωνή του μας ανατρίχιαζε όπως το τρίξιμο των παπουτσιών του, εκείνη τη μέρα μάς φάνηκε αλλιώς και δακρύσαμε όταν άρχισε να απαγγέλλει το «Άφτιαστο κι αστόλιστο του Χάρου δε σε δίνω», ένα ποίημα που έγραψε ο Παλαμάς για το παιδάκι του που πέθανε. Από εκείνη τη μέρα, δίχως να πάψουμε να τον φοβόμαστε, του ανοίξαμε ένα μικρό παραθυράκι στην καρδιά μας.

Τα Σαββατοκύριακα, που δεν είχαμε σχολείο, ήταν για μένα οι χειρότερες μέρες. Στο σπίτι η ατμόσφαιρα ήταν βαριά γιατί οι γονείς μου δεν τα πήγαιναν καλά. Με σέβανε μαζί τους σε εκδρομές με φίλους τους, όπου κι εκεί συνέχιζαν τον καβγά, ή πηγαίναμε μόνο με τη μητέρα μου στις γιαγιάς μου. Ζούσε με τον γιο της –τον αδερφό της μητέρας μου– τη γυναίκα του και τρία αγό-

ρια μεγάλα, της παντρείας. Εξαιτίας της «παντρείας» είχανε μόλις μετακομίσει. Ο μεγάλος τους γιος θα παντρευόταν μια ξένη και γι' αυτό τον λόγο ο θεός μου αγόρασε ένα παλιό μεγάλο σπίτι σ' ένα προάστιο. Θέλανε να μείνουν όλοι μαζί: ο θεός, η θεία, ο γαμπρός, η νύφη, η γιαγιά μου, η Χρύσα, η υπηρέτρια, και τρεις σκύλοι. Το σπίτι χωρούσε άλλους τόσους και γρήγορα η Χρύσα χρειάστηκε μια βοηθό, γιατί δεν μπορούσε μόνη της να το φέρει δόλτα. Έτσι ήρθε απ' το χωριό η μικρή αδερφή της Χρύσας, η Μαρία. Ήταν πολύ όμορφη, με μια μακριά πλεξούδα που έφτανε στη μέση της.

Σ' αυτό το παλιό σπίτι δε βαρέθηκα ποτέ. Μου πήρε πολύ καιρό να το εξερευνήσω. Είχε μεγάλα δωμάτια, αλλά και πολύ μικρά. Διαδρόμους που έστριβαν, ξανάστριβαν και σκοτείνιαζαν ξαφνικά. Νόμιζα ότι είχα ανοίξει όλες τις πόρτες, όταν βρέθηκα μια μέρα μπροστά σε μια που οδηγούσε σ' ένα πλατύσκαλο και μετά σε κάτι σκάλες που κατέβαιναν στο υπόγειο. Γύρισα τον διακόπτη κι άνοιξε ένα φως πολύ αδύνατο. Ο παλιός ιδιοκτήτης έφυγε αφήνοντας ένα σωρό πράγματα πίσω του. Λένε ότι πέθανε αμέσως μόλις το πούλησε και δεν πρόλαβε να τ' αδειάσει. Στο υπόγειο υπήρχαν κασόνια με πράγματα άγνωστα, που οι συγγενείς μου καιρό τα άφηναν ανέγγιχτα περιμένοντας τους κληρονόμους να 'ρθουν να τα παραλάβουν.

Είπα στη Μάγια για τα κασόνια στο σπίτι του θείου μου, γιατί κάθε Δευτέρα πρωί λέγαμε η μια στην άλλη με λεπτομέρειες τι κάναμε το Σαββατοκύριακο.

— Άνοιξες να δεις τι είναι μέσα; με ρώτησε.

— Σήκωσα λίγο ένα δυο καπάκια. Είναι μερικά όλο διβλία και άλλα έχουν χάρτινα πακέτα στοιβαγμένα. Δεν μπορώ να δω τι έχουν μέσα.

— Τι διβλία; Είδες;

— Δεν ξέρω, δεν τα άνοιξα. Θα ρωτήσω τον θείο μου αν μπορώ να τα δω.

— Και γιατί να μην μπορείς; Θα τα διαβάσεις και θα τα δάλεις πάλι πίσω. Πες ότι είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Δανειστική βιβλιοθήκη είχαμε στο σχολείο. Τις πρώτες μέρες μάς πήγανε εκεί, μας μάθανε πώς είναι τοποθετημένα τα διβλία στα ράφια και με ποιον τρόπο μπορείς να βρεις αυτό που αναζητάς. Εκείνο που μου άρεσε όμως πιο πολύ ήταν το διβλίο που δεν αναζητούσα: αυτό που έπιανα τυχαία, το τραβούσα έξω και το άνοιγα: το όνομα του συγγραφέα, ο τίτλος, και μετά, στην τύχη, διάβαζα ένα κομματάκι. Το έκλεινα και το 'θαζα πίσω στη θέση του να με περιμένει. Κάποτε θα το διάβασω όλο.

Το μεγάλο διάλειμμα ήταν το μεσημέρι. Μετά το φαγητό είχαμε μια ολόκληρη ώρα δική μας. Όταν ο καιρός ήταν καλός, τριγυρίζαμε στον κήπο. Καθώς όμως έφτασε ο χειμώνας, τις μέρες που έβρεχε περνούσαμε το δι-

άλειμμα στους διαδρόμους, στη βιβλιοθήκη ή μέναμε μέσα στην τάξη.

Ένα τέτοιο μεσημέρι ανακαλύψαμε την πίσω πόρτα του θεάτρου που οδηγούσε κατευθείαν στη σκηνή. Ήταν μισάνοιχτη γιατί έμπαζαν κάτι ξύλα και μπογιές για να φτιάξουν σκηνικά. Η Μάγια, που ήταν πιο τολμηρή, ανέδηκε τα τρία εξωτερικά σκαλιά και έσπρωξε την πόρτα.

— Έλα, μου είπε, δεν είναι κανείς.

Περάσαμε έναν σκοτεινό διάδρομο και βρεθήκαμε ακριβώς πίσω απ' τη δεύτερη αυλαία στο δάθος της σκηνής. Μύριζε ψαρόκολλα. Στον τοίχο ήταν ακουμπισμένα τελάρα μισοδαμμένα. Μια ψεύτικη πόρτα, ένα παράθυρο, μερικά έπιπλα παλιά, και σε μια κρεμάστρα μακριά φορέματα και καπέλα. Προχωρήσαμε στο δάθος, όπου ήταν μια στριφτή σιδερένια σκάλα. Από κει ανεθήκαμε σε ένα είδος μπαλκονιού που πήγαινε γύρω απ' τη σκηνή. Το φως ήταν πολύ λίγο. Έμπαινε από δυο μικρούς φεγγίτες που ήταν ψηλά, στο πίσω μέρος της σκηνής.

— Πάμε τώρα, φτάνει, είπα στη Μάγια.

— Σςς... μου έκανε εκείνη.

Βήματα και ομιλίες ακούστηκαν στην πλατεία. Πήγαμε στην άκρη του μπαλκονιού και κοιτάξαμε παραμερίζοντας λίγο την αυλαία. Μια ομάδα απ' τις «μεγάλες» έμπαινε απ' τη διπλή πόρτα της πλατείας και προχωρούσε προς τη σκηνή.

— Ανοίξτε την αυλαία, ακούστηκε μια φωνή. Ελάτε, παιδιά, μην καθυστερούμε, πάρτε τις θέσεις σας. Έχουμε μια μόνο ώρα για πρόβα.

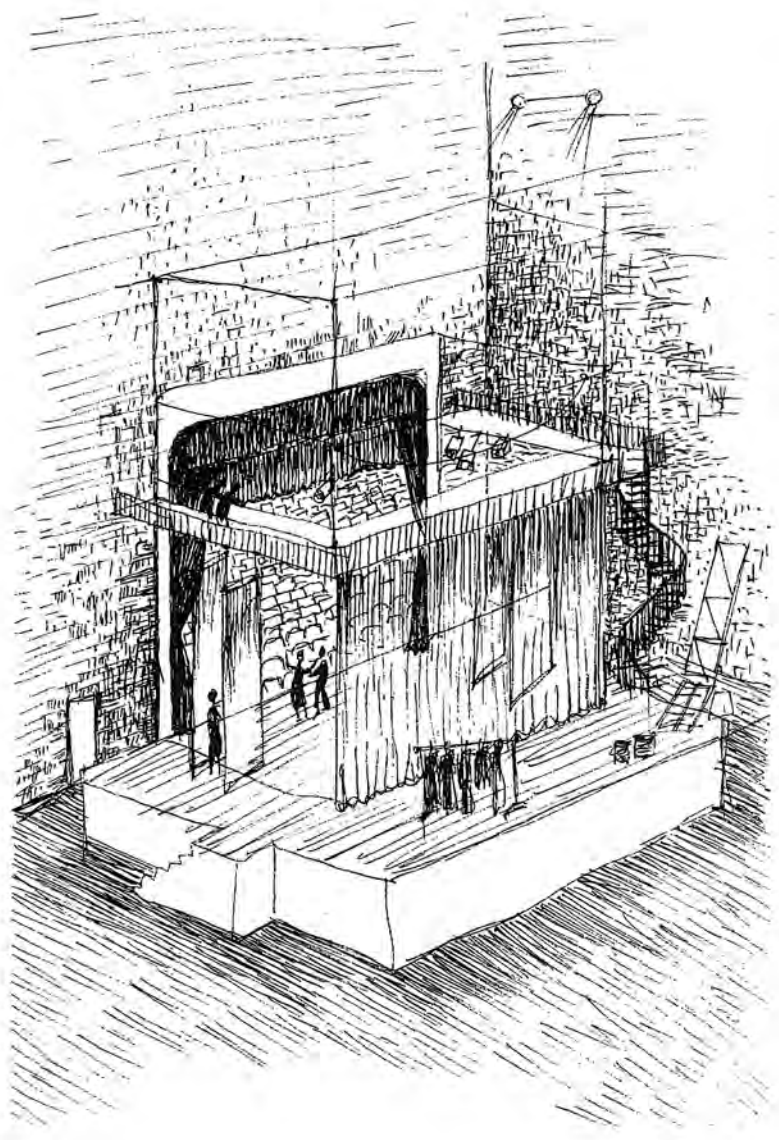
Παγώσαμε. Ήταν η φοβερή κυρία Κάδουρα, η καθηγήτρια που είχε τη φήμη του δήμιου. Έτσι τη λέγανε: ο «Δήμιος» ή ο «Εξολοθρευτής κάδουρας». Όποιος έπεφτε στις δαγκάνες της δε γλίτωνε. Ευτυχώς κι αυτή προτιμούσε τις μεγάλες τάξεις. Αλλά η φήμη της έφτανε μέχρι τις μικρές. Άλλωστε αυτές οι «μεγάλες» έκαναν ό,τι μπορούσαν για να μας τρομάζουν. «Να δείτε τι σας περιμένει του χρόνου! Τώρα σας χαϊδεύουνε γιατί είσαστε φρέσκες».

— Δεν μπορούμε να το κουνήσουμε από δω, μου είπε η Μάγια.

Έτσι πέρασε μια ώρα. Ακίνητες, αμίλητες είδαμε από ψηλά την πρόβα. Ήταν μια παράσταση που ετοίμαζε η τελευταία τάξη του σχολείου για αποχαιρετιστήρια στο τέλος της χρονιάς. «Ο Ρωμαίος και η Ιουλιέτα». Ιουλιέτα ήταν μια ξανθιά λεπτή κοπέλα κι ο Ρωμαίος μια ψηλή μελαχρινή με κοτσίδα. «Ρωμαίο, Ρωμαίο» του έλεγε «γιατί να είσαι ο Ρωμαίος; Αρνήσου τον πατέρα σου κι άλλαξε το όνομά σου ή, αν δε θες, ορκίσου μου πως μ' αγαπάς...» και κάτι τέτοια.

— Πώς θα γίνει Ρωμαίος με κοτσίδα; ψιθύρισα.

— Σςς, είπε η Μάγια. Θα της δάλουνε καπέλο να την κρύψουν.

Χτύπησε το κουδούνι για το τέλος του διαλείμματος.

— Να συνεχίσουμε, παιδιά. Πάμε άλλη μισή ώρα, είπε ο «Δήμιος». Θέλετε μήπως να διακόψουμε για λίγο;

— Όχι, όχι, να συνεχίσουμε, είπαν όλοι.

Κοιταχτήκαμε με τη Μάγια. Τώρα τι γίνεται; Αν μείνουμε εδώ, χάνουμε το μάθημα της γεωγραφίας. Πώς θα δικαιολογηθούμε; Αν φύγουμε, πρέπει να περάσουμε μέσα απ' τη σκηνή και θα μας τιμπήσει ο Κάδουρας.

— Πρέπει να φύγουμε, δε γίνεται να περάσουμε εδώ άλλη μια ώρα. Έτσι κι αλλιώς την τιμωρία δεν τη γλιτώνουμε.

Κατεβήκαμε σιγά σιγά τη σιδερένια σκάλα. Σε δυο δήματα θα βρισκόμασταν μέσα στη σκηνή.

— Θα τρέξουμε; ρώτησε ψιθυριστά η Μάγια.

— Όχι, είπα. Πάρε ένα τελάρο. Θα κάνουμε ότι το κουβαλάμε απ' τη μια μεριά στην άλλη.

— Τρελάθηκες;

— Κάνε ό,τι σου λέω. Μπορεί να φανταστεί ότι είχαμε δουλειά στα παρασκήνια.

Περιμέναμε. Σε μια στιγμή που ο Ρωμαίος σταμάτησε για να ρωτήσει πώς θα ανέβει στο μπαλκόνι, πήραμε βαθιά ανάσα και πρώτη εγώ, κρατώντας το τελάρο, έκανα την είσοδό μου πίσω απ' τον Ρωμαίο και την Ιουλιέτα. Ακολουθούσε η Μάγια κοιτώντας στο μέσα μέρος της σκηνής, τάχα ότι δε βλέπει τίποτα.

— Μας συγχωρείτε, ψέλλισα εγώ.

— Τι είναι αυτό; Από πού ξεφυτρώσατε εσείς;

— Τελάρο, είπα εγώ.

— Στείλανε για τον ρόλο; ρώτησε η Ιουλιέτα. Της πρώτης δεν είσαστε;

— Ναι, μάλιστα, της πρώτης

— Καλές δεν είναι οι μικρούλες, κυρία Κάδουρα;

— Ελάτε εδώ στο προσκήνιο να σας δω.

Αφήσαμε το τελάρο και προχωρήσαμε. Σταθήκαμε η μια πλάι στην άλλη σαν κατάδικοι.

— Σταθείτε πιο ίσιες. Ψηλά το κεφάλι, είπε η κυρία Κάδουρα επιτακτικά.

— Μαρία και εσύ Αλεξάνδρα, σταθείτε πλάι να δούμε τις διαφορές. Καλές είναι νομίζω. Πάντως πιο κοντές δε θα βρούμε. Πώς σας λένε;

— Μάγια.

— Μαρία.

— Από ποιο τμήμα;

— Από το Α2, είπα εγώ.

— Λοιπόν, από αύριο, κάθε μεσημέρι, εδώ, για πρόβα. Αν σας χρειαστώ περισσότερο, θα ζητήσω άδεια για σας. Πηγαίνετε τώρα γρήγορα, το κουδούνι έχει χτυπήσει.

Φύγαμε τρέχοντας. Φτάσαμε στην τάξη την ώρα που έμπαινε ο καθηγητής. Δεν προλάδαμε να ανταλλάξουμε λέξη. Σ' όλο το μάθημα της γεωγραφίας η Μάγια με κοίταζε και εγώ το ίδιο. Τι ήταν αυτό που μας έτυχε; Δεν καταλαβαίναμε τίποτα. Καταλάδαμε όμως πολύ καλά σε λίγο, όταν στο τέλος της ημέρας μπήκε η καθηγήτρια σύμβουλος και είπε:

— Αύριο το μεσημέρι όσες από σας θέλετε να παίξετε στο έργο που ανεβάζει η τελευταία τάξη μπορείτε να παρουσιαστείτε στο θέατρο. Θέλουν δυο παιδιά, μου είπαν, μικροκαμωμένα για ρόλους βοηθητικούς.

— Τι θα κάνουμε τώρα; Θα πάμε κι εμείς;

— Όχι, λέω να μην πάμε καθόλου.

— Δε γίνεται αφού μας διάλεξε.

— Έχω διαλέξει ήδη. Τι μου στέλνουνε πάλι παιδιά; είπε η κυρία Κάβουρα.

Κοίταξε το χαρτί της και είπε να μείνουν η Μάγια Λ. και η Μαρία Ζ., οι άλλες να πάνε για διάλειμμα. Άδικα αισθανθήκαμε ενοχές. Καμιά απ' τις συμμαθήτριές μας δεν έδειξε έκπληξη. Ο ρόλος ήταν για δυο μικρά αγόρια ακόλουθους που θα κρατούσαν την ουρά της μαμάς της Ιουλιέτας. Ήμασταν ό,τι έπρεπε.

Η ζωή μας τώρα έγινε θέατρο. Εμείς δε λέγαμε λέξη σ' όλη την παράσταση, αλλά στις πρόβες ακούγαμε το έργο κι εκείνα τα υπέροχα λόγια τα μάθαμε όλα απέξω πριν περάσει μια βδομάδα. Όταν μια μέρα ο Ρωμαίος έπαθε γρίπη και δεν ήρθε σχολείο, η κυρία Κάβουρα ρώτησε ποιος ξέρει τα λόγια για να κρατήσει τον ρόλο στην πρόβα. Σήκωσα δειλά το χέρι και είπα: «Εγώ». Ο «Δήμιος» διέταξε: «Άσε την ουρά στη Μάγια και λέγε».

Νόμιζα ότι τα είπα καλύτερα απ' τον Ρωμαίο με την

κοτσίδα, αλλά μόλις τελείωσα είδα ότι το ακροατήριο ξεκαρδιζότανε στα γέλια.

— Τα είπες πολύ ωραία, μου είπε η Μάγια. Αλλά η Ιουλιέτα ήταν δυο κεφάλια πιο ψηλή από σένα. Ήσουν Ρωμαίος νάνος!

Ήτανε μια Κυριακή από εκείνες που δεν ήξερα τι να κάνω. Έβρεχε όλη μέρα. Τριγύριζα στο σπίτι της γιαγιάς μου και δεν έβρισκα γωνιά να με χωράει. Καθόμουνα με το διβλίο μου στο φαρδύ πρεβάζι του παραθύρου. Διάβαζα μια γραμμή και μετά το βλέμμα μου ξέφευγε στις φυλλωσιές του κήπου. Ξαφνικά θυμήθηκα το υπόγειο. Πήγα στο δωμάτιο της γιαγιάς μου και τη ρώτησα:

— Μπορώ να ανοίξω εκείνα τα ξεχασμένα κασόνια;

— Να τα ανοίξεις. Ο θεός σου ειδοποίησε να έρθει ο παλιατζής να τα σηκώσει, γιατί οι συγγενείς του παλιού ιδιοκτήτη είπαν ότι δεν τα θέλουνε. Πάρε λοιπόν ό,τι σ' αρέσει.

Κατέβηκα τρεχάτη στο υπόγειο. Άφησα τα κασόνια με τα διβλία, γιατί από εκεί ήξερα πως κάτι θα διαλέξω, και άνοιξα εκείνα με τα χάρτινα πακέτα. Μύρισε ναφθαλίνη. Στο πρώτο που ξετύλιξα ήταν ένα παράξενο καπέλο, βελούδιнос μπερές μ' ένα κοντό φτεράκι. Στο επόμενο ήταν μια φαρδιά βελουδένια κάπα με γυαλιστερή κίτρινη φόδρα. Κοστούμια, σκέφτηκα. Αποκριάτικα! Ξετύλιξα γρήγορα δυο ακόμα. Στον πάτο ήταν δεμένα μεταξύ τους τέσσερα σπαθιά ξιφομαχίας. Η καρ-

διά μου χτυπούσε δυνατά. Άνοιξα το επόμενο κασόνι με χάρτινα πακέτα. Ένα κόκκινο χρυσοκέντητο μακρύ φόρεμα και μαζί ένα δαντελένιο μεσοφόρι. Ανέβηκα τρέχοντας πάνω.

— Γιαγιά, είναι κοστούμια αποκριάτικα! Έλα να δεις.

Ήρθε μαζί μου και τα ξεδιπλώσαμε όλα. Ήτανε τέσσερα ανδρικά και έξι γυναικεία.

— Μπορώ να τα πάρω λες;

— Γιατί όχι; Τι θα τα κάνει ο παλιατζής; Να τα πάρεις για το καρναβάλι. Θα φέρω μια μεγάλη βαλίτσα να τα βολέψουμε.

Η υπέροχη γιαγιά μου κανόνισε και αυτοκίνητο να μου τα φέρει σπίτι. Ένα από τα ξαδέρφια μου έφτασε τη Δευτέρα τ' απόγευμα με τη βαλίτσα και τα βιβλία που είχα διαλέξει. Όσα είχαν εικόνες, γιατί δυστυχώς ήτανε όλα γερμανικά.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Πέτρον και Παύλου

Ο ναύτης στο απέναντι σπίτι

ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΤΩΜΑ του απέναντι σπιτιού, στο παράθυρο δεξιά από το μπαλκόνι, είναι πάντα κάποιος που κοιτάζει μέσα από το κλειστό τζάμι.

Το προσέξαμε αμέσως, την ίδια μέρα που φτάσαμε και εγκατασταθήκαμε στο δικό μας δωμάτιο, στο σπίτι του θείου μας.

— Είναι ένας άντρας, είπα στην αδελφή μου.

— Ένας νέος, είπε εκείνη όταν ήρθε στο παράθυρο, κι απομακρύνθηκε διαστικά.

Τακτοποιούσε τα ρούχα μας στην ντουλάπα και ρωτούσε:

— Είναι ακόμα εκεί;

— Ναι, δεν κουνήθηκε καθόλου.

— Λες να μας βλέπει;

— Όπως τον βλέπουμε κι εμείς.

— Φύγε τότε απ' το παράθυρο. Έλα εδώ να βοηθήσεις.

— Το τραπέζι σάς περιμένει, παιδιά, ελάτε, ακούστηκε η φωνή της θείας μας.

Κατεδήκαμε τρέχοντας τη μαρμάρινη σκάλα, χωρίς να πλύνουμε τα χέρια μας.

— Κάθισε εδώ, Μαρία, πλάι στον θείο σου, κι ο Πέτρος πλάι στη μαμά σας.

Έτσι μας έβαλε η θεία στο οικογενειακό τραπέζι, κάπως μακριά τον έναν από τον άλλο. Κοιταχτήκαμε με την αδελφή μου μ' έναν τρόπο σαν να λέγαμε: «Αρχίζουν τα δύσκολα».

Ανάμεσά μας κάθισαν τα δυο ξαδέλφια μας, άντρες μεγάλοι, εργαζόμενοι. Η μητέρα δγήκε από την κουζίνα κρατώντας μια πιατέλα και τα ξαδέλφια χειροκρότησαν, γιατί ήταν γνωστό ότι ήταν σπουδαία μαγείρισσα.

Τελευταίος, κι αυτός απ' την κουζίνα, εμφανίστηκε ο θείος μαςουλώντας κάτι.

— Είναι λίγο αρπαγμένο το φαγητό. Μια ιδέα πιο άψητο ήθελε, είπε και κάθισε στην κεφαλή του τραπεζιού.

Έβγαλε την πετσέτα του από τον κρίκο, την ξεδίπλωσε, κι έχωσε την άκρη της στο κολάρο του.

— Πέτρο, δώσε μου το πιάτο της μαμάς σου. Θα σερβίρω εγώ τη σούπα. Δε βάλατε ζυμαρικό μέσα; είπε ο θείος.

— Έχει αστρουλάκι, ανακάτεψέ τη, είπε η θεία.

— Δε βλέπω τίποτα, σκέτο ζουμί μού φαίνεται. Μαρία, το πιάτο σου.

— Δε θα πάρω σούπα, ευχαριστώ, είπε η Μαρία, όπως

της είχε μάθει η μαμά, ευγενικά, σαν αληθινή δεσποινίς που ήταν πια, και χαμογέλασε στον θείο.

Εκείνος σκοτεινίασε, αγριοκοίταξε πρώτα τη μαμά, μετά τη Μαρία. Πήρε το πιάτο της και έβαλε μέσα μια γερή κουταλιά ζουμί.

— Η σούπα είναι απαραίτητη για το στομάχι. Να μάθεις να τρως! Νίκο, το πιάτο σου, διέταξε τον γιο του αμέσως μετά.

Το γεύμα στο σπίτι του θείου τελείωνε τη στιγμή που εκείνος έριχνε ένα κομμάτι καθαρισμένο μήλο μέσα στο κρασί του. Ύστερα από λίγο σηκωνόταν, το έπαιρνε μαζί του και πήγαινε στην πολυθρόνα για να διαβάσει την εφημερίδα του. Μετά σηκωνόμαστε και όλοι οι υπόλοιποι.

— Μαμά, εμείς πάμε πάνω, δεν τελειώσαμε με την ντουλάπα, είπε η Μαρία και με τράδηξε από το χέρι.

Άνοιξα την πόρτα του δωματίου μας και πήγα κατευθείαν στο παράθυρο. Απίστευτο! Ο νέος ήταν ακόμα εκεί, στο απέναντι παράθυρο, ακίνητος στην ίδια θέση, και κοιτούσε έξω.

— Περίεργο, είπε η Μαρία.

Δεν είπαμε λέξη για τη σούπα. Ξέραμε ότι θα γίνονταν κι άλλα τέτοια κι έπρεπε να τα προσπερνάμε. Ο θείος ήταν το άκρο αντίθετο του πατέρα μας. Ο λόγος του ήταν νόμος. Εμείς στο δικό μας σπίτι είχαμε μάθει να συζητάμε και να έχουμε αντιρρήσεις. Τώρα όμως δε γινόταν αλλιώς, έπρεπε να συμβιδιαστούμε. Είχαμε έρ-

θαι να ζήσουμε εδώ, ποιος ξέρει για πόσο διάστημα. Ώσπου να βρεθεί άλλη λύση, θα κάναμε υπομονή.

— Θα βρω μια δουλειά, είπε η Μαρία. Θ' αρχίσω να ψάχνω από τώρα στην εφημερίδα, και μόλις τελειώσω, τον Ιούνιο, θα εργαστώ.

— Και το πανεπιστήμιο;

— Δε γίνεται, Πέτρο, δεν μπορούμε να ζήσουμε όλη μας τη ζωή εδώ μέσα. Θα πας εσύ.

— Καλύτερα να παντρευτείς, είπα.

— Μπα, τι λαμπρή ιδέα! Μήπως έχεις και κανέναν γαμπρό κατά νου να μου προτείνεις;

— Ναι, είπα, έχω έναν, εδώ κοντά, στο απέναντι σπίτι. Νομίζω ότι σε είδε και έχει κοκαλώσει, είναι ακόμα στο παράθυρο.

Από τότε του έμεινε το όνομα: Ο «γαμπρός».

Ο «γαμπρός» ήταν ναύτης. Φορούσε άσπρη μπλούζα με μπλε σιρίτια στον λαιμό και καπέλο. Δεν άλλαξε θέση ούτε σε μια μέρα, ούτε σε δύο, ούτε σε μια εβδομάδα, και στο τέλος το καταλάβαμε: ο γαμπρός ήταν ζωγραφιστός.

— Αυτός, μάλιστα, είπε η αδελφή μου, να τον πάρω να τον κρεμάσω στον τοίχο, να μη μιλάει, να μη λαλάει, κι όταν θυμώνω, να τον κρεμάω ανάποδα!

Εξαιτίας του θείου μας η αδελφή μου τα 'χε βάλει με όλους τους άντρες. Η φούρκα της έπαιρνε μπάλα και τα ξαδέλφια μας, «αυτούς τους χαλβάδες, που τους έχει σούζα ο πατέρας τους».

Είναι αλήθεια ότι ο θείος τής παραέμπαινε στη μύτη. Ρωτούσε συνεχώς τη Μαρία ποιος ήταν αυτός που την είχε πάρει τηλέφωνο ή γιατί πήγαινε με τις φίλες της την Κυριακή στον κινηματογράφο.

Η μητέρα μας του εξηγούσε ότι έτσι ήταν μαθημένη και τότε εκείνος έλεγε ότι εδώ ήταν το σπίτι του και στα κορίτσια έπρεπε να υπάρχει πιο μεγάλη αυστηρότητα απ' ό,τι στα αγόρια.

Η αλήθεια είναι ότι δεν είχε ιδέα από μεγάλωμα παιδιών. Η μητέρα μας προσπαθούσε να μας πείσει ότι όλα

αυτά ο θείος τα έκανε από αγάπη και υπερβολική φροντίδα, από φόβο μη μας συμβεί κανένα κακό.

Αν είχαμε να πάμε σε κανένα πάρτι, η μαμά έλεγε ότι θα ερχόταν κι εκείνη μαζί μας. Πήγαινε σε καμιά φίλη της και περίμενε μέχρι να της τηλεφωνήσουμε, για να επιστρέψουμε όλοι μαζί στο σπίτι.

Με αυτές τις καθημερινές δυσκολίες, εμείς οι δυο και η μητέρα μας οργανώσαμε σιγά σιγά τη μυστική μας ζωή, την αντίστασή μας, αποφεύγοντας όσο γινόταν τις συγκρούσεις, μια και ήμαστε φιλοξενούμενοι. Στην ομάδα μας δεν άργησε να προστεθεί και η θεία.

— Μην τον παρεξηγείτε τον θείο σας. Δυο γιους θηρία μεγάλωσε. Όταν ήταν μικροί, είχε μια σφυρίχτρα για να τους φωνάζει. Τον έτρεμαν.

Τα παιδικά μου χρόνια, ας πέρασε τόσος καιρός, τα θυμάμαι
σαν να ήταν χθες. Πιο πολύ τους φίλους και τους καλούς μου δασκάλους.
Θυμάμαι και την πόλη που μεγάλωσα, τα σπίτια που έχουν γκρεμιστεί,
τα ζαχαροπλαστεία που κλείσανε — κι ας έχουν ανοίξει άλλα,
σπουδαιότερα. Μου αρέσει να την περπατώ και να μετρώ τις αλλαγές.
Σαν να βλέπω ένα ωραίο πουλί να αλλάζει τα φτερά του, σαν ένα ξερό
χειμωνιάτικο δέντρο που βγάζει καινούρια φύλλα την άνοιξη.
Όταν λέω πως είμαι τυχερή, είναι γιατί η πιο σπουδαία αλλαγή,
καθώς περνάει ο χρόνος, είναι που κάνω κι άλλους πολλούς φίλους
και τους βάζω στην καρδιά μου. Και γίνονται κι αυτοί
φίλοι φίλοι καρδιοφίλοι.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

ISBN 978-618-07-0723-6

9 786180 707236 >

Βοηθ. κωδ. μπχ/σης 14723